

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
Кафедра міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

Кваліфікаційна робота бакалавра

на тему: **«РОЗВИТОК РИНКУ ВАНТАЖНИХ
АВТОМОБІЛЬНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ КРАЇН ЄС»**

Виконав:
студент 4 курсу, групи УЛМ-41
спеціальності
«Міжнародні економічні відносини»
освітньої програми «Міжнародна логістика
і митна справа»
першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти

Бессарабов Д. І.

Керівник: к.е.н., доц. Макарчук К.О.

Рецензент: к.е.н., доц. Дуна Н.Г.

Харків – 2024

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Кафедра міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Спеціальність 292 – «Міжнародні економічні відносини»

Освітня програма – «Міжнародна логістика і митна справа»

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. завідувач кафедри міжнародних
економічних відносин
імені Артура Голікова
Іван МАРЧЕНКО

«___» _____ 2023 року

З А В Д А Н Н Я НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

Бессарабова Даніїла Ігоровича

1. Тема роботи

«Розвиток ринку вантажних автомобільних перевезень країн ЄС»

керівник роботи к.е.н., доц. Макарчук К.О.

затверджені наказом по університету від «24» січня 2024 р. № 4002-5/163

2. Строк подання студентом роботи 31.05.2024 р.

3. Перелік питань, які потрібно розробити:

Розглянути становлення та розвиток світового ринку послуг; дослідити поняття та класифікацію вантажних автомобільних перевезень; проаналізувати ринок вантажних автомобільних перевезень країн ЄС; дослідити особливості вантажних автомобільних перевезень країн ЄС; визначити перспективи розвитку ринку автомобільних вантажних перевезень країн ЄС.

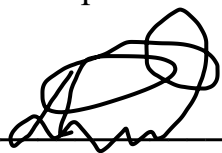
.

4. План роботи

№ з/п	Назви етапів роботи
1	Теоретичні засади дослідження розвитку світового ринку вантажних автомобільних перевезень
2	Сучасний стан та перспективи розвитку ринку вантажних автомобільних перевезень країн ЄС

5. Дата видачі завдання 01.12.2023 р.

Студент

Бессарабов Д.І.

Керівник роботи

Макарчук К.О.

ЗМІСТ

Вступ	5
Розділ 1. Теоретичні засади дослідження розвитку світового ринку вантажних автомобільних перевезень.....	7
1.1. Становлення та розвиток світового ринку послуг.....	7
1.2. Поняття та класифікація вантажних автомобільних перевезень.....	12
Висновки до першого розділу.....	18
Розділ 2. Сучасний стан та перспективи розвитку ринку вантажних автомобільних перевезень країн ЄС.....	20
2.1. Динаміка ринку вантажних автомобільних перевезень країн ЄС.....	20
2.2. Особливості вантажних автомобільних перевезень країн ЄС.....	30
2.3. Перспективи розвитку ринку автомобільних вантажних перевезень країн ЄС.....	38
Висновки до другого розділу.....	44
Висновки.....	46
Список використаних джерел.....	49

ВСТУП

Актуальність дослідження. Вантажні перевезення автомобільним транспортом відзначаються важливим значенням у світовій економіці. Розвиток транспорту позитивно впливає на економічні досягнення країн світу. Перевезення вантажів здійснюється різними видами транспорту, але вантажний автомобільний транспорт є одним з найпопулярніших.

Зростання міжнародної торгівлі вимагає ефективних та надійних транспортних зв'язків. Вантажні автомобільні перевезення грають важливу роль у забезпеченні перевезення товарів через кордони та по всьому світу. Вантажні автомобільні перевезення є важливою складовою логістичного ланцюжка в будь-якій економіці. Вони забезпечують доставку товарів від виробника до споживача, сприяючи ефективності торговельних операцій та розвитку міжнародного бізнесу.

Ринок вантажних перевезень автомобільним транспортом країн ЄС відзначається особливою динамікою розвитку. Розвинена транспортна інфраструктура надає можливості для перевезення вантажів країнами ЄС. Вантажні перевезення автомобільним транспортом займають друге місце після морських перевезень вантажів.

Ступінь вивчення проблеми. Дослідженням світового ринку вантажних перевезень автомобільним транспортом займалися вітчизняні та зарубіжні вчені, а саме: Голіков А.П., Довгаль О.А., Дернова І.А., Брайковська А., Ткачук С.В., Болквадзе Н.І., Мигаль О.Ф., Кашканов В.А., Кашканов А.А., Варчук В.В., Неруш Ю.М. та ін.

Метою кваліфікаційної роботи є визначення особливостей та перспектив розвитку ринку автомобільних вантажних перевезень країн ЄС. Виходячи з мети дослідження сформульовано і вирішено **основні завдання:**

- Розглянути становлення та розвиток світового ринку послуг;

- дослідити поняття та класифікацію вантажних автомобільних перевезень;

- проаналізувати динаміку ринку вантажних автомобільних вантажних перевезень країн ЄС;

- дослідити особливості вантажних автомобільних перевезень країн ЄС;

- визначити перспективи розвитку ринку автомобільних вантажних перевезень країн ЄС.

Об’єктом дослідження є розвиток світового ринку автомобільних перевезень.

Предметом дослідження є сучасний стан та перспективи розвитку ринку вантажних автомобільних перевезень країн ЄС.

Методи дослідження. У роботі використані методи теоретичного узагальнення, аналізу та синтезу, дедуктивний метод, метод системного аналізу, кваліфікаційно-аналітичний метод, статистичний метод, порівняльний метод та інші методи які були використані для аналізу інформації цього дослідження.

Інформативну базу дослідження складають офіційні дані Євростату, звіти статистичних агенцій, праці українських і зарубіжних авторів., Інтернет-ресурси та статті з питань вантажних перевезень автомобільним транспортом.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків; містить 52 сторінки тексту, 9 рисунків та 4 таблиці. Список джерел містить 42 найменування.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ СВІТОВОГО РИНКУ АВТОМОБІЛЬНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ

1.1. Становлення та розвиток світового ринку послуг

Світовий ринок послуг є великим і різноманітним, охоплюючи широкий спектр секторів та галузей економіки. Світовий ринок послуг постійно зростає та змінюється відповідно до економічних, технологічних та культурних тенденцій.

Наведемо декілька визначень науковців поняття світовий ринок послуг. За визначенням Дернової І.А. світовий ринок послуг – це сфера, що під активним впливом глобалізації активно та динамічно розвивається і знаходиться на шляху швидкого формування [1].

За визначенням професорів Довгаль О. та Голікова А.П. сучасний світовий ринок товарів та послуг – це сфера стійких товарно-грошових відносин, які сформовані на міжнародному поділі праці [2].

Носач Л.Л., Козуб В.О та ін. визначають, що ринок послуг – це розгалужена система спеціалізованих ринків, а саме ринку транспортних послуг, комунікацій, комунального обслуговування, громадського харчування та туристично-рекреаційних послуг. Також вони зазначають, що світовий ринок послуг – це розгалужена система ринків, які спеціалізуються на одних послугах та участь у функціонування приймають усі країни світу [3].

Світовий ринок товарів та послуг сформувався у зв'язку з розвитком міжнародної торгівлі, яка є формою міжнародних економічних відносин між країнами, які спеціалізуються на виробництві та наданні певних видів товарів та послуг [4].

Наприкінці 18 ст. було створено світовий ринок. Цьому причиною було розвиток та посилення міжнародної торгівлі між країнами. На рис. 1.1. представимо етапи еволюції світового ринку.

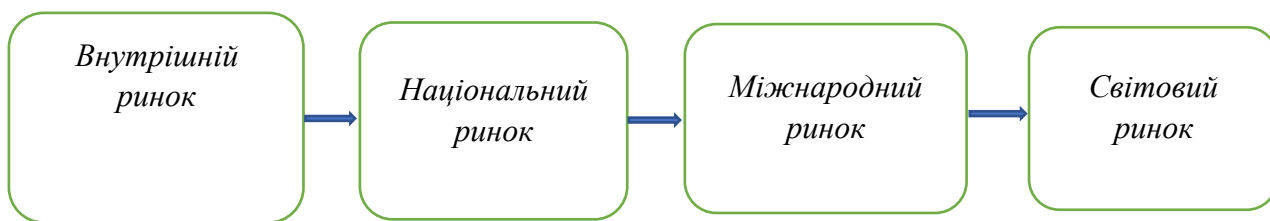

Рис. 1.1. Етапи еволюції світового ринку

Джерело складено автором за матеріалом [2,5]

Внутрішній ринок – це форма співробітництва, яка передбачає продаж товарів виробником всередині країни.

Національний ринок – це форма співробітництва за якою частина виробників вже орієнтується на іноземних споживачів.

Міжнародний ринок – це частина національних ринків, яка безпосередньо пов'язана із зовнішніми ринками.

Світовий ринок – це об'єднання національних ринків, які поєднують всесвітні господарські зв'язки на основі МПП, спеціалізації, кооперування, інтеграції виробництва та реалізації товарів та послуг [2,5].

Головними об'єктами світового ринку є товари та послуги, які можуть задовольняти особисті та виробничі потреби.

Товар – це матеріальний об'єкт або продукт, який може бути придбаний або проданий на ринку з метою задоволення певних потреб або бажань.

Послуга – це діяльність, яка надається однією стороною іншій стороні у нематеріальній формі на не комерційній основі. Послуга може бути надана фізичною особою, компанією або організацією, і вона спрямована на задоволення певних потреб, бажань або вимог клієнта [2,5].

Особливістю розвитку економіку в умовах глобалізації став швидкозростаючий сектор послуг. Це спричинено тим, що відбувається зріст виробництва у різних галузях економіки, яке впливає на розвиток відповідних структур з надання послуг, а саме: транспортних, логістичних, інформаційних, сервісних, кредитних, страхових та ін. Також зростання сектору послуг

спричинено посиленням попиту на зростання добробуту населення у більшості країн світу і це послуг освіти, медицини, дозвілля, культури та ін.

Найпершим визначив поняття та надав обґрунтування поняттю «послуга» американський економіст Гілл у 1977 році. Він зазначив, що послуга – це зміна структури власності особи або товару у економічному суб'єкті, яка є наслідком діяльності іншого суб'єкта господарювання за згодою першого [7].

Гілл зазначав, що по перше послуги не можуть передаватись далі. По-друге, для того щоб отримати послугу, необхідна діяльність однієї особи для іншої [7]. Отримання послуг здійснюється за допомогою співробітництва декількох осіб.

Представимо класифікацію послуг яка визначена статистичною організацією Європейської комісії за наступними критеріями:

- Послуги з переробки матеріальних ресурсів;
- послуги з технічного обслуговування та ремонту;
- транспортні послуги;
- туристичні послуги;
- послуги з будівництва;
- страхові та пенсійні послуги;
- послуги, які пов'язані з фінансовою діяльністю;
- плата за використання інтелектуальної власності;
- послуги у сфері телекомунікації, комп'ютерні та інформаційні послуги;
- інші бізнес послуги;
- культурні та рекреаційні послуги;
- державні та урядові послуги [1].

Класифікація послуг постійно потребує перегляду, у зв'язку з тим, що структура сфери послуг змінюється. Це виникає тому, що з'являються абсолютно нові види послуг або об'єднання їх у основну галузь якщо вони були допоміжними [1].

Виділяють також класифікацію послуг яка була запропонована Міжнародним валютним фондом. МВФ класифікує послуги, а саме:

- Морські перевезення;
- інші види транспорту;
- подорожі;
- інші приватні послуги;
- інші офіційні послуги [6,7].

Як один з видів послуг за класифікацією є транспортні послуги. Згідно з законодавством України, а саме відповідно до пункту 1 Правил перевезень вантажів автомобільним транспортом України, транспортна послуга – це перевезення вантажів та комплекс допоміжних операцій, що пов'язані з доставкою вантажів автомобільним транспортом [8].

За визначенням Брайковської А. транспортна послуга – це процес транспортування вантажів та пасажирів, а також комплекс взаємопов'язаних операцій та робіт, які є необхідними для підготовки та здійснення [9].

За класифікацією транспортні послуги поділяються на:

1. за об'єктом транспортної операції:

- пасажирські;
- вантажні поділяються:
 - за призначенням на: імпорتنі, експортні, транзитні;
 - за особливістю транспортування: наливні, навальні, насипні, тарно-штучні та контейнерні.

2. За суб'єктом транспортної операції залежно від виду споживача для якого здійснюється послуга:

- зовнішньогалузеві – це надання транспортних послуг підприємствам та організаціям, які не пов'язані з транспортом;
- внутрішньогалузеві – це надання транспортних послуг іншим підприємствам та організаціям, які пов'язані транспортом.

3. За видом діяльності :

- перевізні поділяються на:
 - за видом транспорту на: водні, залізничні, автомобільні, повітряні та змішані;
 - за територіальною ознакою на: внутрішньодержавні та міжнародні;
 - за періодичністю на: регулярні та нерегулярні;
 - за видами сполучень: прямі та непрямі (за декількома перевізниками; за декількома договорами перевезення вантажів);
 - за видом транспортнотехнологічної системи (контейнерні, ролкерні, пакетні, та ін.) [8,9].
- неперевізні транспортні послуги поділяються на:
 - вантажно-розвантажувальні (завантаження, розвантаження, маркірування, комплектація та перевантаження);
 - комплексно-експедиційні (послуги відправки, послуги супроводу, послуги прибуття);
 - складання та зберігання вантажу;
 - надання транспортних засобів на умові оренди або прокату;
 - додаткові послуги (інформаційні, логістичні, страхування) [8,9,10].

З поглибленням міжнародних економічних відносин посилилась роль послуг у світовій економіці. Значущого розвитку отримали транспортні послуги. Ринок транспортних послуг відіграє важливу роль у глобальній економіці, забезпечуючи рух товарів та людей по всьому світу та сприяючи розвитку торгівлі та бізнесу. Цей ринок включає в себе широкий спектр послуг, які надаються авіаперевізниками, залізничними компаніями, автоперевізниками, морськими та річковими перевізниками, а також фірмами, які надають логістичні та послуги з доставки.

1.2. Поняття та класифікація вантажних автомобільних перевезень

Сучасний розвиток світової економіки вимагає активної участі у світовій інтернаціоналізації. Кожна країна світу долучається до світових процесів глобалізації. Економічний розвиток країн світу сьогодні побудовано на розвитку та поглибленні міжнародних економічних відносин, а саме: залучення до міжнародної торгівлі та взаємної співпраці між країнами.

Здійснення та розвиток міжнародної торгівлі не можливо без налагодженої та розвинутої логістичної сфери. Виробництво товарів тісно пов'язане з подальшою реалізацією та транспортуванням їх до покупця. Перевезення та доставка товарів здійснюється залежності від виду транспорту, а саме:

- залізничний транспорт;
- морський транспорт;
- внутрішній водний транспорт;
- повітряний транспорт;
- автомобільний транспорт;
- трубопровідний транспорт [11].

Для міжнародної торгівлі міжнародне транспортування вантажів передбачає переміщення товару з країни виробництва до країни-покупця і це однією з найголовнішою логістичною діяльністю [12].

Розвиток глобалізації, диджиталізації міжнародної та національної торгівлі привів до значного збільшення на транспортні послуги. Великої уваги займає автомобільний транспорт. Основними перевагами автомобільного транспорту є: легка доступність, гнучкість операцій та надійність [12].

Використання автомобільного транспорту для перевезення вантажів доцільно використовувати для транспортування невеликих вантажів на короткі відстані. У мультимодальному транспортному ланцюгу на початку та

в кінці автомобільний транспорт є важливим. Якщо порівнювати внутрішні вантажні перевезення автомобільним транспортом з міжнародними перевезеннями вантажів, вони мають довші терміни доставки та процес оформлення вантажу для міжнародного перевезення передбачає додаткове оформлення та підготовку документів для того, щоб почати транспортування вантажів [12,13].

При міжнародних автомобільних перевезеннях більш розповсюдженим для перевезення вантажів є вантажний автомобіль. Для якісного виконання всіх етапів вантажоперевезення необхідно дотримуватись визначних кроків, які будуть гарантувати вчасне завантаження та доставку [12,13].

Автомобільні вантажні перевезення - це вид транспортних послуг, що полягають у перевезенні вантажів (товарів, матеріалів, продукції тощо) від одного місця до іншого за допомогою автомобілів. Цей вид перевезень є одним з найпоширеніших та найбільш доступних способів переміщення товарів як на короткі, так і на довгі відстані [14].

Міжнародні автомобільні перевезення – це перевезення, в яких вантаж переміщається між різними країнами автомобільним транспортом. Вони здійснюються за заздалегідь підписаним договором, в якому вказуються всі нюанси пов'язані з типом вантажу, його вагою та габаритами, точками відправлення та прибуття тощо [15].

Автомобільні перевезення вантажів – це найбільш затребуваний вид перевезень завдяки швидкості доставки великих партій вантажів, маневреності, мобільності та економічності. Розгалужена мережа автомагістралей дозволяє доставляти вантажі безпосередньо «від дверей – до дверей».

Сутність автомобільного транспорту полягає в тому, що він забезпечує широкий спектр послуг, пов'язаних з пересуванням людей та вантажів. Автомобільний транспорт – це галузь транспорту, що відповідає за забезпечення потреб населення та господарського виробництва у перевезенні

пасажирів та вантажів [16].

Автомобільний транспорт поділяється на вантажний, пасажирський та спеціальний. Вантажний транспорт відіграє критичну роль у глобальній економіці, забезпечуючи перевезення великих обсягів товарів в усі куточки світу. До складу вантажного транспорту належать: вантажні автомобілі, автомобілі-тягачі, причепа та напівпричепа для перевезення різних видів вантажів. До пасажирського транспорту відносяться: автобуси, легкові автомобілі, пасажирські напівпричепа [16].

До складу спеціального транспорту відносять автомобілі, причепа й напівпричепа, які призначені для виконання нетранспортних робіт, а саме санітарні, пожежні, автокрани та ін. [16].

Правове забезпечення автомобільних вантажних перевезень включає широкий спектр законодавчих актів, правил та нормативних документів, які регулюють цю галузь. Міжнародні автомобільні вантажні перевезення регулюються наступними документами:

- Конвенцією про договір міжнародного перевезення вантажів, який було підписано у Женеві у 1956 році;
- Конвенцією про шляховий рух (1968 р.);
- Конвенцією про дорожні знаки та сигнали (1968 р.);
- Європейською Угодою про загальні умови виконання міжнародних пасажирських перевезень автобусами (у 1970 р.);
- Угодою про міжнародні автомагістралі (у 1975 р.);
- Інструкція про порядок оформлення міжнародної товарно-транспортної накладної CMR;
- Конвенцією про міжнародні автомобільні перевезення пасажирів і багажу (у 1997 р.) та ін. [16,17,18].

За умовами Конвенції про договір міжнародного перевезення вантажів на початку укладається єдиний договір і у випадку, якщо буде здійснюватися перевезення вантажів кількома суб'єктами логістичного транспортування. Всі

договори, що укладаються у процесі між перевізниками не повинні відрізнятися, або не містити положення єдиного договору та Конвенції.

Договір перевезення вантажу автомобільним транспортом підтверджується дорожньою накладною на перевезення вантажу, яка засвідчує прийняття вантажу перевізником, але не вважається документом на вантаж. Дорожня накладна - транспортний документ, який підтверджує наявність договору між перевізником і відправником на автомобільне перевезення вантажу. Для міжнародних автомобільних перевезень цей документ повинен містити принаймні інформацію, яка передбачена Конвенцією про договір міжнародного автомобільного перевезення вантажів, а саме:

- дата відправлення;
- найменування вантажу, що перевозиться;
- назва та адреса перевізника;
- найменування одержувача;
- час доставки;
- розмір пені за прострочення доставки;
- транспортні витрати [16,17].

Ця накладна складається у трьох примірниках, з яких перший примірник передається відправнику, другий – додається супроводом до товару і третій залишається перевізнику. Бувають випадки коли складають чотири примірники для того, щоб два з них залишити перевізнику. Ці примірники накладної підписуються відправником та перевізником [16,19].

Коли вантаж доставлено покупцеві при розвантаженні він вказує час прибуття авто для розвантаження і вибуття після розвантаження, а також підписує накладну і підтверджує свій підпис печаткою [16,19].

Для міжнародних перевезень вантажів автомобільним транспортом оформлюється накладна і у ній зазначаються наступні дані: місце і дату її складання; назва та адреса перевізника та відправника; місце і дату прийняття вантажу для завантаження; місце передачі отримувачу; назву та адресу

отримувача; позначка про характер вантажу і спосіб його пакування; кількість вантажних місць, маркування та номери; вага вантажу брутто, або в інших одиницях виміру; витрати, які пов'язані з перевезенням, наприклад митні збори, провізна плата та ін. витрати; інформація, яка буде необхідна для проходження та виконання митного контролю [16,19].

Для проходження митного контролю при перетині кордонів країн ЄС автотранспортом регулюється Митної конвенцією про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП (14.11.1975р.). Ця книжка МДП є документом, який використовується для автомобільних перевезень вантажів для перетину митних кордонів декількох держав з умовою їх не перевантаження [16].

Головною особливістю міжнародного перевезення вантажів автомобільним транспортом є перетин як мінімум двох митних кордонів. Міжнародні перевезення регулюється одночасно декількома законодавствами, це законодавство країн з якої вантаж виїжджає і до якої прибуває, а також країн, через які вантаж проїжджає. Крім того, міжнародне транспортування вантажу контролюється міжнародними деклараціями та конвенціями [16].

Вантажні автомобільні перевезення можна класифікувати за різними критеріями, включаючи характер вантажу, відстань перевезення, тип транспорту та інші фактори.

Вантажні перевезення вантажів автомобільним транспортом поділяються за територіальною ознакою на:

- міжнародні перевезення – це доставка товарів на територію іншої держави;
- міжміські перевезення – це переміщення вантажів між містами на відстані більше 50 км;
- приміські перевезення – це перевезення по області у радіусі 50 км від кордону населеного пункту;
- місцеві перевезення – транспортування вантажів у межах одного міста;

- міжрайонні перевезення – транспортування вантажів між районами які знаходяться близько [20].

Види автомобільних перевезень за способом доставки поділяються на:

- Місцевого сполучення – це переміщення вантажів здійснюється одним транспортним засобом не залежно від відстані маршруту;

- прямого сполучення – для доставки товарів може використовуватись кілька різних автотransпортних засобів;

- термінальні – переміщення вантажів здійснюється з його тимчасовим зберіганням;

Змішаного сполучення (інтермодальні, мультимодальні) – транспортування вантажів здійснюється декількома видами транспорту, а також і автомобілем [20].

Спосіб доставки обирається в залежності від характеристики та особливостей маршруту [20].

Вантажні автомобільні перевезення поділяються за обсягом партії вантажу:

- Масові партії – це великий обсяг певної товарної групи;
- дрібнопартійності – це вантаж, який складається з різних номенклатурних позицій невеликого розміру [20].

Транспортування певного виду товарів передбачає підбирання певного автотransпорту для його переміщення.

Автомобільні вантажні перевезення поділяються за галузевою ознакою на:

- Сільськогосподарські – на ці перевезення припадає не більше 5%, у зв'язку з тим, що вони характеризуються сезонністю. Найчастіше транспортування вантажів здійснюється в середині країни у великі міста та промислові центри;

- торгові – відносяться групи продовольчих та непродовольчих товарів. Для цього виду характерні міжміські та імпорتنі перевезення і на цю групу припадає не більше 7% перевезень;

- промислові – до цього виду відноситься переміщення металів, горючих речовин, обладнання та ін. Найчастіше вони транспортуються невеликими партіями на невеликі відстані, на їх долю припадає близько 12%;

- будівельні – на них припадає найбільша частина всіх автомобільних доставок (майже 70%). Транспортування передбачає перевезення будівельних матеріалів, лакофарбової продукції та сипучих матеріалів. Транспортування таких видів вантажу здійснюється великими партіями у межах одного району [20,21].

Автомобільні вантажні перевезення поділяються за часом освоєння на:

- постійні - цей вид найбільше використовують для промислових вантажів;

- сезонні - найбільше використовують для сільськогосподарських вантажів;

- тимчасові – найчастіше використовують для будівельних вантажів [21,22].

Вантажні перевезення автомобільним транспортом є ключовою складовою господарського розвитку, дозволяючи підприємствам розширювати свої ринки та забезпечувати доступ до різних регіональних та міжнародних ринків. Вантажні перевезення сприяють глобальному торговельному обміну, дозволяючи країнам обмінюватися товарами та послугами на міжнародному рівні.

Висновки до першого розділу

1. Світовий ринок товарів та послуг є глобальною системою обміну товарами, нематеріальними благами та послугами між країнами та регіонами світу. Цей ринок включає в себе широкий спектр продуктів і послуг, які виробляються та надаються різними компаніями та організаціями з усього світу. Світовий ринок послуг є динамічним та складним середовищем, де

взаємодіють різні економічні, політичні та соціокультурні чинники. Він відіграє ключову роль у глобальній економіці та торгівлі, сприяючи розвитку бізнесу та забезпеченню різноманітних потреб споживачів по всьому світу. Ринок послуг надає на міжнародному рівні транспортні послуги, інформаційні, комунікаційні, фінансові, туристичні та ін.

Ринок транспортних послуг є сегментом економіки, який охоплює послуги з перевезення вантажів та пасажирів. Цей ринок включає в себе різні види транспорту, такі як автомобільний, залізничний, авіаційний, морський та річковий, а також послуги, пов'язані з логістикою, складським управлінням та доставкою.

2. Вантажні автомобільні перевезення полягають у переміщенні вантажів та товарів за допомогою автомобілів, які спеціально призначені для цієї мети. Для сучасної економіки країни перевезення вантажів є необхідною складовою для залучення до міжнародної торгівлі. Автомобільний транспорт є розповсюдженим видом транспорту який використовують для здійснення транспортних послуг. Основною метою вантажних автомобільних перевезень є забезпечення ефективності та безпечного переміщення різних товарів від місця їхнього виробництва до місця призначення. Вантажні автомобільні перевезення використовуються різними типами транспортних засобів, включаючи вантажівки, фургони, вантажні візки та інші.

За класифікація вантажні перевезення автомобільним транспортом поділяються за такими видами, а саме: за типом вантажу, за дистанцією та маршрутом, за характером перевезення та технічними характеристиками транспортного засобу, за галузевою ознакою та ін.

РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РИНКУ ВАНТАЖНИХ АВТОМОБІЛЬНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ КРАЇН ЄС

2.1. Динаміка ринку вантажних автомобільних перевезень країн ЄС

Вантажні перевезення автомобільним транспортом є одним із найважливіших елементів логістичного ланцюжка і відіграють ключову роль у забезпеченні руху товарів в місцевому, національному та міжнародному масштабах. Автомобільний транспорт є особливо домінуючим у розподілі готової продукції в рамках ланцюга поставок. Сьогодні автомобільний вантажний транспорт значною мірою залежить від дизельного палива.

Автомобільні вантажні перевезення є основою європейської економіки та мають важливе значення для інтегрованої європейської логістичної та транспортної системи. Автомобільний транспорт є найважливішим видом вантажних перевезень, який доставляє вантажі по всій Європі швидким, ефективним, гнучким і економічно ефективним способом. Автомобільні перевезення також мають зростати протягом наступних десятиліть: консервативні оцінки прогнозують збільшення транспортної діяльності на 30% у наступні 20 років [23].

За останні кілька десятиліть транспортна галузь змінилася. Рушійною силою цих змін був технічний прогрес і пов'язаний з ним розвиток інновацій, постійне прагнення до ще більш швидкого здійснення послуг з транспортування. Останнім часом зріс попит на послуги вантажних перевезень. На автомобільний транспорт припадає 75,3% загального обсягу внутрішніх вантажних перевезень у країнах ЄС.

У таблиці 2.1. представимо динаміку перевезень вантажним автомобільним транспортом за видами експлуатації у 2020-2022 рр.

Таблиця 2.1.

Динаміка перевезень вантажним автомобільним транспортом за видами експлуатації у 2020-2022 рр., млн тонно-км

	2020					2021					2022				
	Національні	Міжнародні	Перехресна торгівля	Каботаж	Всього	Національні	Міжнародні	Перехресна торгівля	Каботаж	Всього	Національні	Міжнародні	Перехресна торгівля	Каботаж	Всього
ЄС	1108293	446979	196716	51574	1803563	1178069	483400	204681	55030	1921179	1177456	488255	204429	50108	1920249
Бельгія	21537	10438	1221	1183	34379	23257	10570	1300	1048	36175	22052	9106	1063	1260	33480
Болгарія	7410	9342	14428	1386	32566	9029	11403	13296	1402	35130	8817	13489	11636	1192	35134
Чехія	28271	21904	4920	995	56090	29764	27382	5492	1118	63756	30762	28343	5592	1098	65794
Данія	12407	2026	127	126	14686	12863	2258	123	99	15342	12755	2159	119	129	15162
Німеччина	269928	80530	2849	1306	304613	272000	31280	2747	1245	307272	268557	30883	2998	1510	303948
Естонія	1273	1586	1082	337	4279	1800	1931	1160	346	5237	1797	1721	826	196	4540
Ірландія	9059	1529	528	308	11424	10238	1479	431	346	12493	10182	1455	389	337	12364
Греція	12934	11816	381	30	25161	16482	4283	239	50	21053	16182	4822	129	47	21182
Іспанія	163682	72063	3781	2742	242268	182466	80114	4440	3156	270176	178005	81610	4454	2655	266724
Франція	158158	10683	261	559	16663	162574	11382	272	626	174853	160535	11908	309	601	173353
Хорватія	4487	5041	2428	298	12255	4802	5770	2761	295	13629	4854	5758	2711	335	13659
Ірландія	118151	13861	546	665	133222	128547	15180	576	683	144986	132267	17236	770	826	151100
Кіпр	672	87	:	:	709	703	28	:	:	731	923	26	:	:	949
Латвія	3716	5628	3514	848	13705	4064	6110	3914	1016	15103	3989	6330	3487	775	14581
Литва	3995	11730	33836	5731	55292	3862	11382	36135	6377	57755	3182	10256	34661	5674	53773
Люксембург	511	1833	2622	1209	6176	621	2056	2839	1388	6904	588	2012	3159	1594	7353
Угорщина	12860	13092	5378	894	32224	14778	15413	6032	878	37101	13926	16014	6517	987	37444
Мальта	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Нідерланди	34998	26940	3732	1923	67594	36446	27887	3811	2085	70228	35902	25971	3479	1796	67148
Австрія	17097	5481	1607	725	25910	18011	6905	1625	742	27282	17565	6976	1604	685	26830
Польща	123819	134226	73596	23286	354927	134730	145824	74384	24882	37820	140032	145588	77718	21751	385089
Португалія	8722	10675	3863	981	24241	9389	14558	6836	1267	32050	9055	14896	6782	1306	32039
Румунія	17281	17833	16509	3404	55027	20458	21193	17015	3183	61849	21994	22713	16772	2874	64353
Словенія	2275	9757	9327	1303	22662	2464	10744	10378	1383	24968	2567	10921	9521	1300	24308
Словаччина	6477	14175	9889	1094	31634	6295	14360	8461	1066	30183	6203	14824	9507	952	31488
Фінляндія	27862	1446	156	206	29671	27652	1510	198	259	29618	29005	1260	167	158	30590
Швеція	40714	2306	134	34	43187	44776	2400	217	91	47485	45759	1977	60	68	47865

Джерело: складено автором за матеріалом [24]

За даними таблиці 2.1. можна побачити, що загальні показники автомобільних вантажних перевезень ЄС у 2022 році залишилися на рівні 2021 року і дорівнювали 1920240 млн тонно-км. У тонно-кілометрах європейські автомобільні вантажні перевезення зросли на 6,5% з 2020 по 2021 рік. Карантин та заходи, запроваджені багатьма державами-членами у 2020 році для протидії пандемії COVID, негативно вплинули на вантажні автомобільні перевезення, зокрема протягом другого кварталу 2020 року. Зміни спричинені пандемією відобразились у обсягах автомобільних вантажних перевезень ЄС. У 2022 році загальна продуктивність європейських автомобільних вантажних перевезень залишилася на тому ж рівні, що й у 2021 році (1920 мільярдів тонно-км) [24].

Міжнародні перевезення, що становлять 25,4% загального обсягу автомобільних вантажних перевезень в ЄС у 2022 році, зросли на 1,0% з 2021 по 2022 рік після значного зростання на 8,1% у 2021 році порівняно з 2020 роком. Національний транспорт, який становив 61,3 % загального обсягу, зменшився на 0,1 %. У 2021 році він зріс на 6,3%. Перехресні та каботажні перевезення, які разом становлять 13,3% від загального обсягу ЄС у 2022 році, також скоротилися на 0,1% та 8,9% відповідно. У 2021 році обидва показники зросли порівняно з 2020 роком на 4,0% і 6,7% відповідно [24].

На рис. 2.1 представимо динаміку автомобільних вантажних перевезень країн ЄС у 2020-2022 рр.

У 2022 році автомобільні вантажні перевезення Польщі склали 20,1 % від загального обсягу тонно-км ЄС, країна знову підтвердила свою позицію як одна з найважливіших країн для автомобільного транспорту в Європі. За даними Польща випередила Німеччину 15,8 % та Іспанію 13,9 %. Майже дві третини 63,6% польських транспортних перевезень становили міжнародні перевезення, перехресні перевезення або каботаж, тоді як 36,4% становили національні перевезення [24].

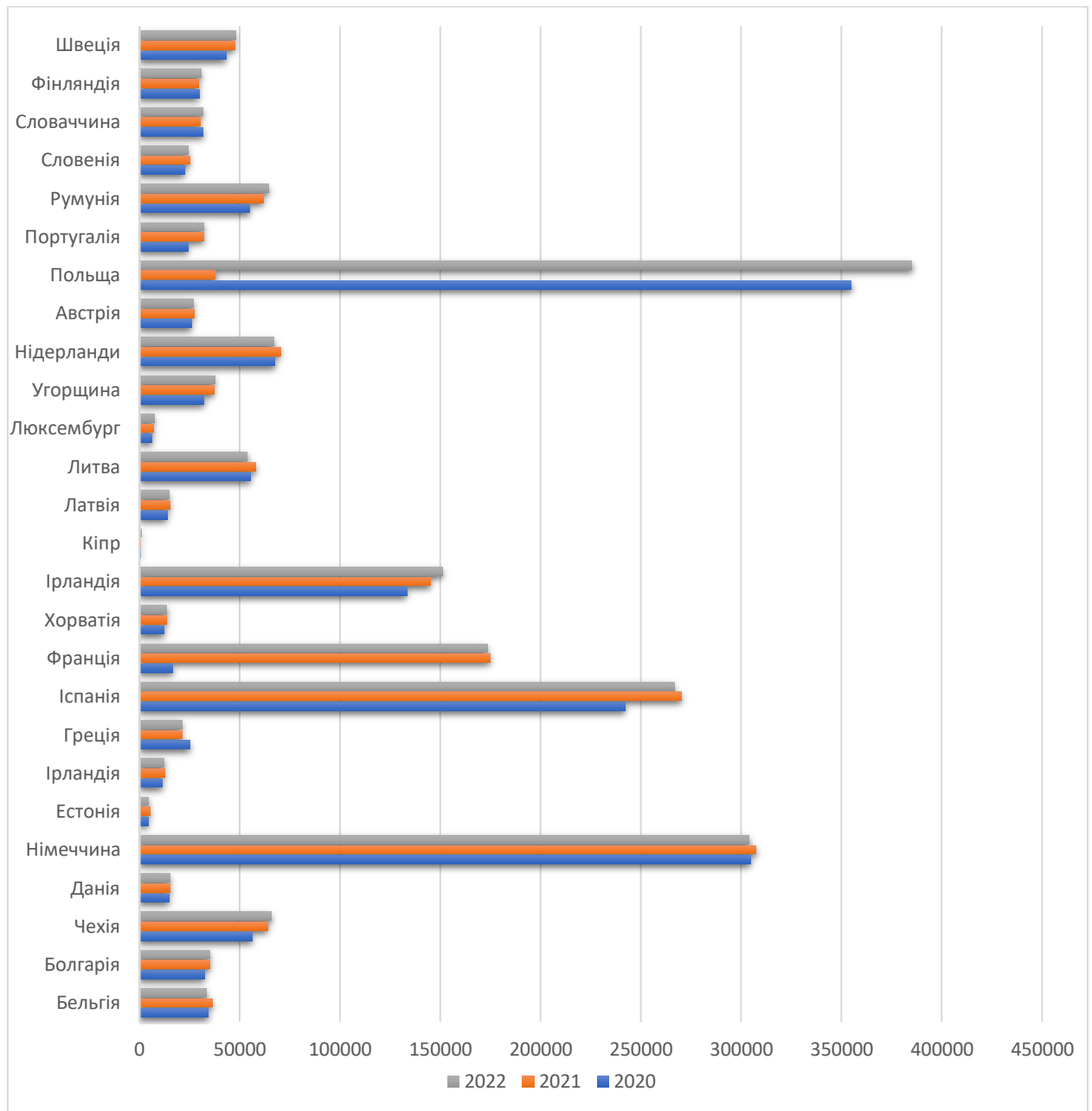

Рис. 2.1. Динаміка автомобільних вантажних перевезень країн ЄС у 2020-2022 рр., млн тонно-км

Джерело: складено автором за матеріалом [24, 25]

Основними країнами лідерами з транспортних перевезень автомобільним вантажним транспортом у 2022 році були Польща, Німеччина, Іспанія, Франція, Ірландія, Чехія.

Загальний обсяг автомобільних вантажних перевезень у 2022 році впав у

12 країнах ЄС порівняно з 2021 роком, найбільш значне зниження зафіксовано в Естонії (-13,3%), Бельгії (-7,4%) та Литві (-6,9%). Ще в 12 країнах ЄС обсяг автомобільних вантажних перевезень зафіксував зростання, найвище зафіксоване на Кіпрі (29,8%), Люксембурзі (6,5%) і Словаччині (4,3%). Загальний обсяг перевезень у Болгарії та Португалії був стабільним протягом двох років. Загальний обсяг автомобільних вантажних перевезень у 2021 році впав у трьох країнах ЄС порівняно з 2020 роком: Греції (-16,3%), Словаччині (-4,6%) і Фінляндії (-0,2%). В усіх інших країнах ЄС було зафіксовано збільшення від 32,2% у Португалії до 0,9% у Німеччині [24, 25].

На рис. 2.2. представимо темпи зростання загального автомобільного вантажного транспорту у 2020-2021 рр. та 2021-2022 рр.

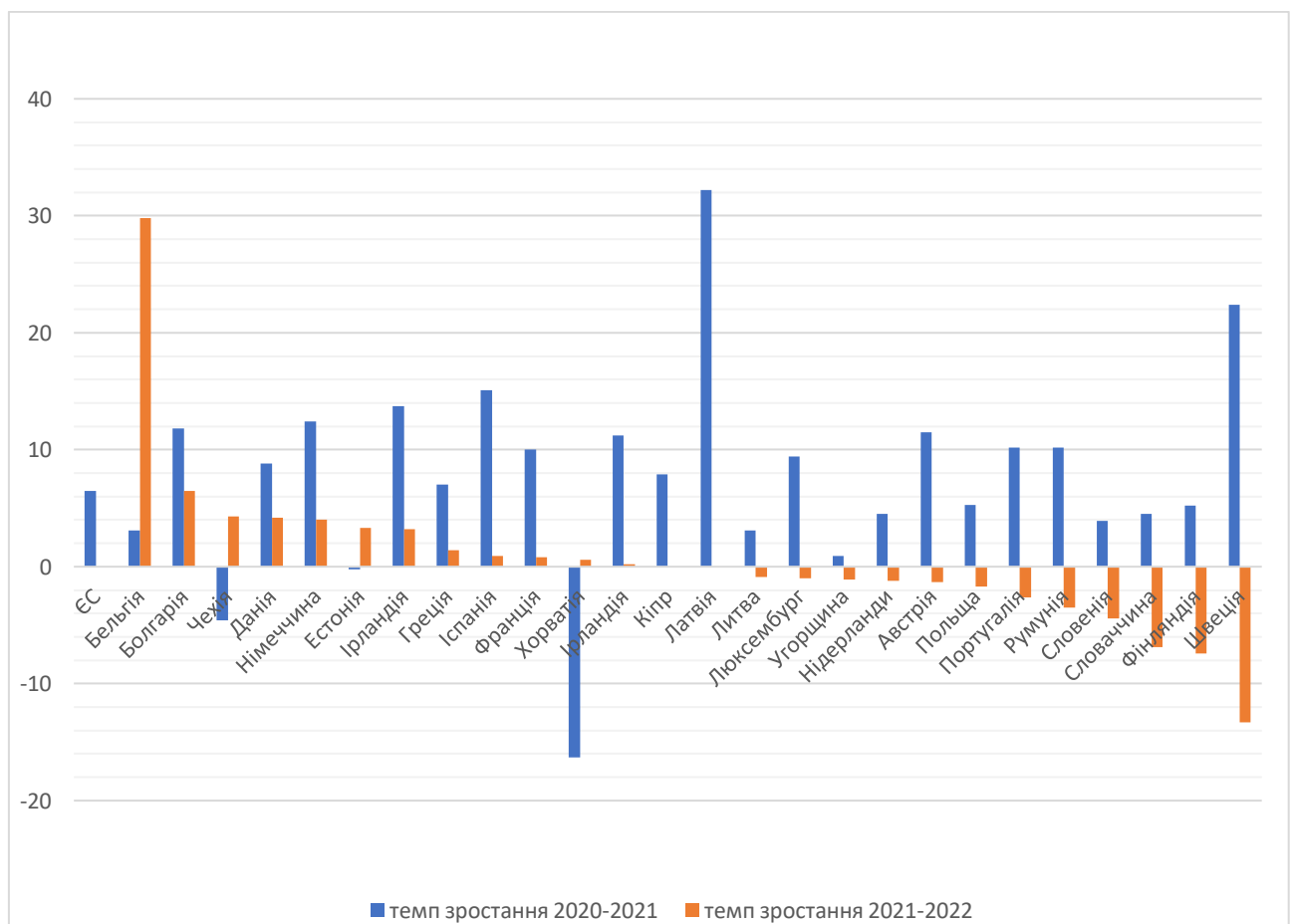

Рис. 2.2. Темпи зростання загального автомобільного вантажного транспорту ЄС у 2020-2021 рр. та 2021-2022 рр., %

Джерело: складено автором за матеріалом [24, 25]

У 2022 році темпи зростання загального автомобільного транспорту країн ЄС відзначалися деякими змінами. У таких країнах, як Кіпр, Латвія протягом 2021-2022 року темпи зростання не змінилися порівняно з 2020-2021 рр.

На рис. 2.3. представимо динаміку обсягу перевезення вантажів різними видами транспорту ЄС у 2012-2022 рр.

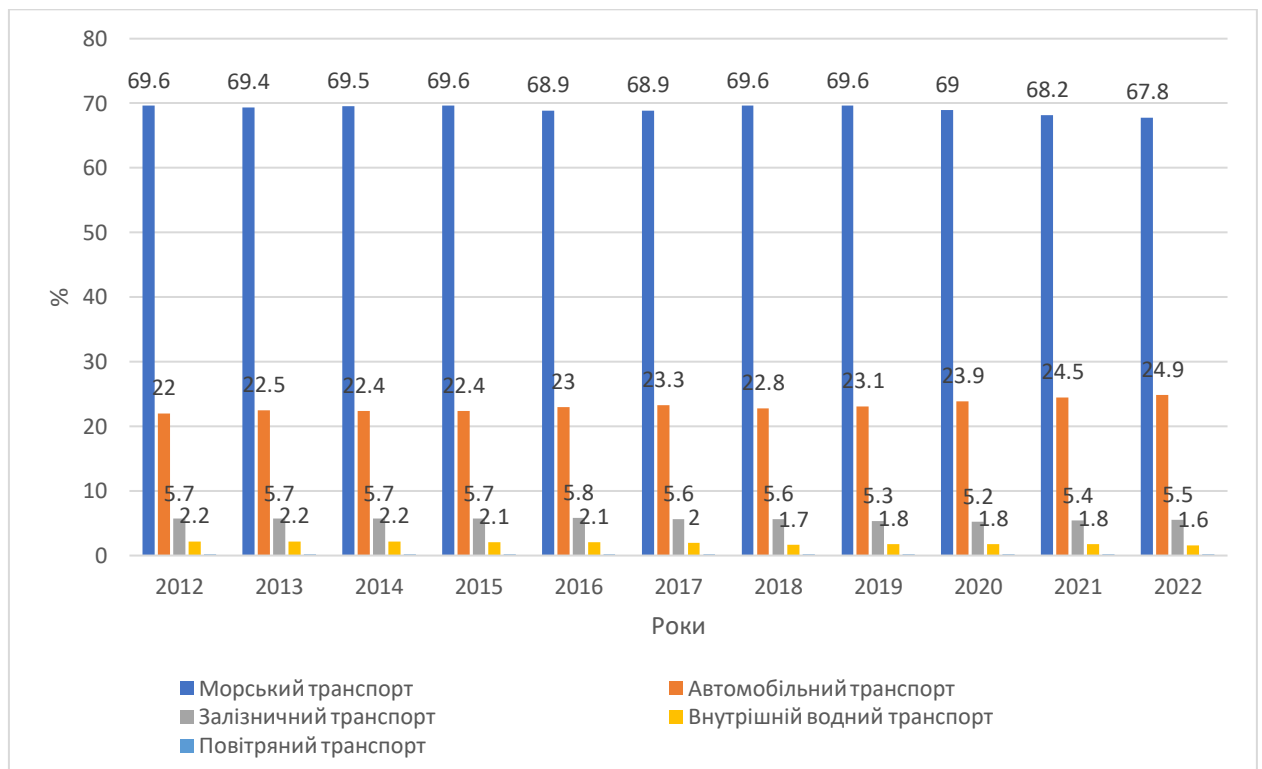

Рис. 2.3. Динаміка обсягу перевезення вантажів різними видами транспорту ЄС у 2012-2022 рр.,%

Джерело: складено автором за матеріалом [26]

Протягом десяти років на першому місці за обсягом перевезення вантажів знаходиться морський транспорт. Протягом досліджуваного періоду відбувалися не значні зміни в обсязі вантажних перевезень саме морським транспортом. У 2022 році на морський транспорт припадало 67,8% обсягу вантажних перевезень в ЄС, що на 0,4 % менше ніж у 2021 році. Автомобільні вантажні перевезення у 2022 році склали 24,9%, цей вид транспорту знаходиться на другому місці у країнах ЄС за популярністю перевезення. Морський і автомобільний транспорт становив 92,7% від загального обсягу

вантажних перевезень в ЄС у 2022 році. Залізничний транспорт становив 5,5%, внутрішній водний – 1,6% і повітряний – 0,2%. Протягом досліджуваного періоду за часткою в обсязі вантажні перевезення повітряним транспортом у країнах ЄС дорівнювали 0,2% [26].

Частка внутрішніх водних шляхів у загальному обсязі вантажних перевезень також була відносно стабільною протягом 2012-2022 років. Найбільший показник спостерігався у 2012-2014 рр. на рівні 2,2 %, тоді як у 2018 р. він був на низькому рівні 1,7 %. У 2019 р. частка трохи зросла до 1,8 % і залишалася на цьому рівні до 2021 р. У 2022 р. було досягнуто найнижчої точки на 1,6 % (122 млрд тонно-км) [26].

Слід зазначити, що морські перевезення постраждали від обмежень у вантажних перевезеннях через військову агресію росії проти України з 2022 року [26].

На рис. 2.4. представимо частку країн ЄС у міжнародних автомобільних вантажних перевезеннях у 2022 р.

На представленій діаграмі можна побачити, що у міжнародних вантажних перевезеннях автомобільним транспортом лідирує саме Польща – 33%, країна продовжує мати найвищу частку в тонно-кілометрах. Після Польщі на другому місці Іспанія за величиною оператором міжнародних перевезень в ЄС з часткою 11,9 % у 2022 році. Частка міжнародних перевезень у загальному обсязі автомобільних вантажних перевезень в Іспанії зросла з 32,5 % у 2021 році до 33,3 % у 2022 році. Вантажні автомобільні перевезення Литви у 2022 році склали 6,8 %, Румунія - 5,7%, Німеччина - 4.8%, дещо менше Чехія – 4,7%, Нідерланди 4,2%, Болгарія – 3,5% та інші країни ЄС – 25,4% [27,28].

Країни ЄС є лідерами з вантажних перевезень завдяки розвиненій та якісній транспортній інфраструктурі, зручному географічному положенню.

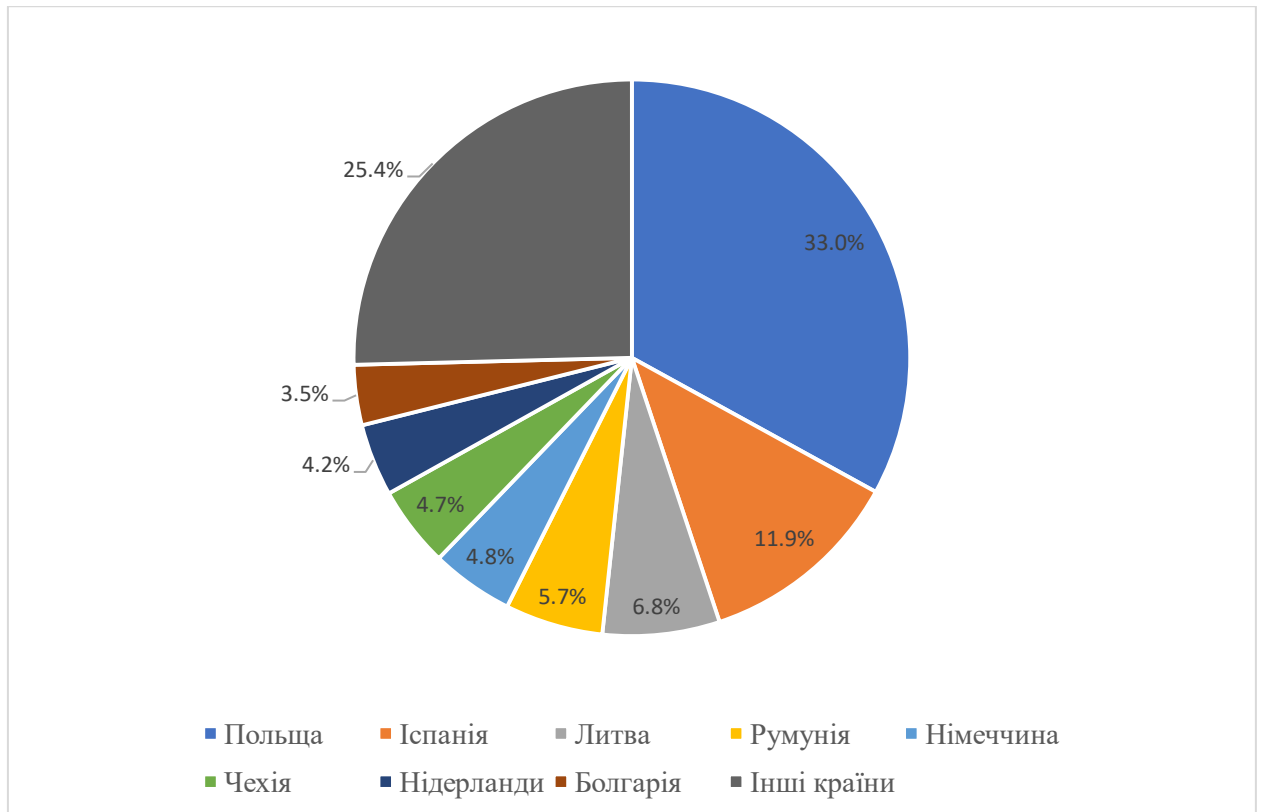

Рис. 2.4. Частка країн ЄС у міжнародних автомобільних вантажних перевезеннях у 2022 р., %

Джерело: складено автором за матеріалом [27,28]

В країнах ЄС перевезення автомобільним вантажним транспортом поділяється за трьома класами відстаней, а саме: від 150 до 299 км, від 300 до 499 км та від 500 до 999 км. За даними представимо у таблиці 2.2. перевезення вантажів автомобільним транспортом за різними класами відстані у 2021 та 2022 роках.

Таблиця 2.2

Вантажні автомобільні перевезення країн ЄС за класом відстані у 2021-2022 рр., млн тонно-км

	Від 150 до 299 км		Від 300 до 499 км		Від 500 до 999 км	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022
ЄС	363644	359134	340603	337490	440851	450577
Бельгія	12513	10567	12892	10246	6496	6281
Болгарія	4067	3656	4669	4139	6340	7426
Чехія	11176	11498	8503	9649	13666	14199

Продовження таблиці 2.2

Данія	4410	4486	4085	3730	1068	998
Німеччина	78370	77069	64746	63052	49584	50294
Естонія	923	906	486	450	1 006	792
Ірландія	4256	4116	1340	1355	746	753
Греція	3706	3805	3652	3204	3860	4097
Іспанія	35188	34615	46253	45859	76063	75064
Франція	40988	40683	41551	41870	42614	42258
Хорватія	2255	2199	2314	2480	3512	3339
Ірландія	41700	40889	29118	29254	31005	34322
Кіпр	24	36	3	4	0	0
Латвія	1989	1890	1641	1557	2464	2384
Литва	3462	2975	5531	5050	17401	16616
Люксембург	1676	1653	1 750	1 937	1 750	1 898
Угорщина	7484	7110	5129	5431	10366	11272
Мальта	-	-	-	-	-	-
Нідерланди	20285	19291	7764	7169	9462	8620
Австрія	6035	6252	3572	3539	4203	4136
Польща	49595	51825	61927	63343	105523	109984
Португалія	3604	3402	2890	2740	5501	5444
Румунія	5955	6538	8279	8275	15726	15852
Словенія	2254	2082	3157	3084	8612	8096
Словаччина	3531	3454	3463	3708	7550	7891
Фінляндія	6301	6744	6730	7424	6845	7879
Швеція	11898	11393	9158	8941	9487	10681

Джерело: складено автором за матеріалом [24]

За даними представленими у таблиці 2.2 у 2022 році скоротилися перевезення на відстані до 299 км. У 2022 році ці три класи відстаней склали 1147 млрд тонно-км автомобільних вантажних перевезень ЄС, збільшившись лише на 0,2 % порівняно з 2021 роком. Найвищі показники автомобільних вантажних перевезень у цих трьох класах відстаней було зафіксовано в Польщі - 225 млрд тонно-км та Німеччині - 190 млрд тонно-км, а найнижчі зафіксовані в Естонії - 2 млрд тонно-км і Люксембурзі - 5 млрд тонно-км [24].

На рис. 2.5 представимо вантажні автомобільні перевезення країн ЄС за класом відстані у 2018-2022 рр.

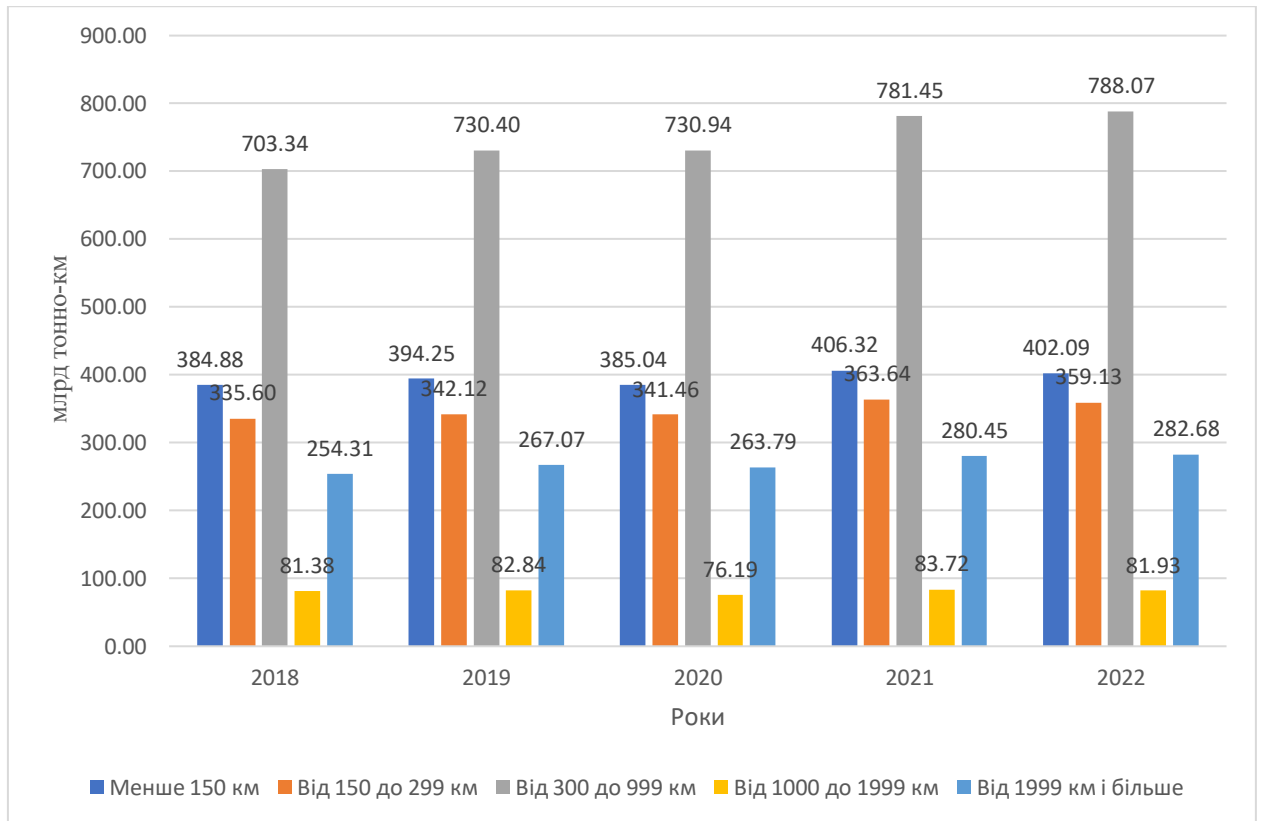

Рис. 2.5. Динаміка вантажних автомобільних перевезень країн ЄС за класом відстані у 2018-2022 рр., млрд тонно-км.

Джерело: складено автором за матеріалом [24]

З наведеного рисунку можна побачити, що у 2019 році в усіх класах відстані спостерігається зростання порівняно з попереднім роком у межах 1,8%. Після цього у 2020 році через пандемію скоротилися майже всі перевезення автомобільним вантажним транспортом на всіх відстанях ; винятком були лише перевезення від 300 до 999 км, які незначно зросли порівняно з попереднім роком. Протягом 2021 року відбувалось значне зростання у всіх класах дистанції, коливаючись від 9,3% (для класу відстані від 1000 до 1999 км) до 5,5 % (для класу відстані менше 150 км). Порівняно з 2021 роком, у 2022 році автомобільні вантажні перевезення ЄС зменшилися для класів відстаней менше 150 км, від 150 до 299 км, а також для класу від 1000 до 1999 км (-1,1% -1,3% і -2,2 % відповідно).

Решта класів дистанцій від 300 до 999 км і понад 2000 км зафіксували зростання трохи менше ніж на 1% [24].

Вантажні автомобільні перевезення в країнах Європейського Союзу є ключовим елементом логістичної інфраструктури регіону і відіграють важливу роль у забезпеченні руху товарів та послуг в межах ЄС та за її межами. Автомобільні вантажні перевезення ЄС знаходяться на другому місці за видами транспортних перевезень вантажів та широко представлені на ринку вантажних перевезень.

2.2. Особливості вантажних автомобільних перевезень країн ЄС

Транспорт є важливим сектором економіки ЄС, який сприяє економічному зростанню та відіграє життєво важливу роль у сучасному мобільному суспільстві. Ще в 1996 році Комісія видала рекомендації щодо розвитку трансєвропейської транспортної мережі (TEN-T), включаючи мережу дорожньої інфраструктури. Ринок вантажних автомобільних перевезень країн Європейського Союзу представлено багатьма логістичними компаніями, які займаються перевезенням вантажів автошляхами.

Однією з найвідоміших компаній з вантажних перевезень автомобільним транспортом ЄС є DHL Group. Компанія розпочала свою діяльність з 1815 року. DHL представлена в понад 220 країнах і територіях по всьому світу, що робить її найбільшою міжнародною компанією у світі, маючи штат понад 325 тис співробітників. Компанія здійснює вантажні автомобільні перевезення країною Європи та за її межами [29].

DACHSER світова логістична компанія, яка займається логістичним послугами перевезення вантажів автомобільним транспортом. Компанія, заснована Томасом Даксером у 1930 році зі штаб-квартирою в м. Кемптені, Німеччина.

DACHSER Food Logistics є одним із провідних постачальників у сфері транспортування харчових продуктів із контрольованою температурою [30].

CEVA Logistics S A компанія, яка пропонує послуги автомобільного транспортування вантажів, такі як Intermodal Carrier Haulage та Intermodal Multi Carrier, призначені для вирішення наскрізних проблем логістики з акцентом на внутрішні перевезення повних контейнерних вантажів FCL [31].

Кількість компаній, які працюють на ринку вантажних перевезень достатньо різноманітна, працюють такі компанії як: Deutsche Bahn AG, Deutsche Post AG, DSV AS, Ewals Cargo Care Holdings BV, FedEx Corp та ін.

На рис. 2.6. представимо провідні логістичні компанії Європи у 2020 році за виручкою. У 2020 році на європейському ринку логістики домінували десятки провідних світових логістичних компаній, таких як Deutsche Post, Maersk і Kuehne + Nagel, загальний дохід яких склав 74,4 млрд євро [32].

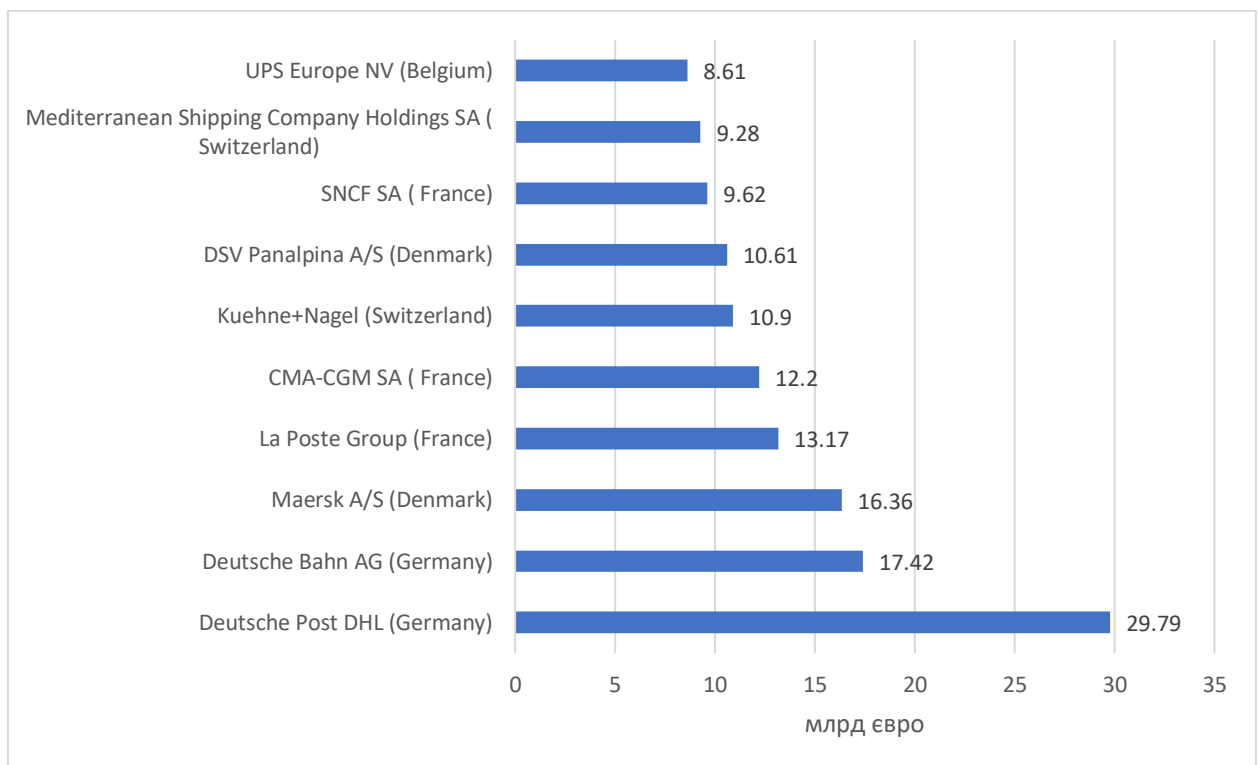

Рис. 2.6. Провідні логістичні компанії Європи у 2020 році за виручкою, млрд євро.

Джерело: складено автором за матеріалом [32]

Вантажні автомобільні перевезення використовуються достатньо часто для транспортування товарів та сировини. Багато виробників та посередників перевагу віддають саме вантажному автомобільному транспорту. Для транспортування певних видів товарів обирається більш зручний та вигідний вид транспорту. Товарна структура товарів які перевозяться вантажним автомобільним транспортом достатньо різноманітна. У таблиці 2.3 представимо товарні групи вантажів які перевозились автомобільним вантажним транспортом у 2021-2022 рр. у країнах ЄС.

Товарні групи вантажів які найбільше перевозились автомобільним вантажним транспортом ЄС у 2021 та 2022 році у тонах та у тонно-км не змінилися. У тоннажі європейські автомобільні вантажні перевезення скоротилися в 2022 році на 0,5 % порівняно з 2021 роком (з 13687,8 млн тонн до 13623,9 млн тонн [24]).

Таблиця 2.3

Товарні групи вантажів які перевозились автомобільним вантажним транспортом у 2021-2022 рр. у країнах ЄС.

Групи товарів	Млн тонн			Млрд тонно-км		
	2021	2022	Зміна у %	2021	2022	Зміна у %
Загальна кількість	13687,8	13623,9	-0,5	1915,6	1913,9	-0,1
Продукція сільського, мисливського, лісового господарства та рибальства	12714,8	12770,0	0,4	202,9	202,8	0,0
Вугілля, сира нафта та природний газ	84,5	90,9	7,5	11,2	11,1	-0,7
Металева руда та інша продукція гірничої промисловості	3388,5	3338,2	-1,5	145,7	141,5	-2,8
Харчові продукти, напої та тютюн	1613,9	1598,8	-0,9	319,7	317,3	-0,8
Текстиль і текстильні вироби; шкіра та вироби зі шкіри	49,7	53,1	6,8	15,3	15,6	2,2
Деревина та вироби з дерева та корка (крім меблів); вироби з соломки та матеріалів для плетіння;	551,1	501,2	-9,1	116,5	110,4	-5,3
Кокс і продукти переробки нафти	401,7	407,1	1,3	43,6	44,7	2,6

Продовження таблиці 2.3

Хімічні речовини, хімічні продукти та штучні волокна	562,3	529,5	-5,8	130,7	122,6	-6,1
інші неметалеві мінеральні продукти	1730,2	1759,2	1,7	154,7	159,3	2,9
Основні метали; готові металеві вироби, крім машин і обладнання	564,8	530,4	-6,1	127,0	122,2	-3,8
Машини та обладнання, офісна техніка та комп'ютери; електричні машини та апарати	261,2	255,1	-2,3	54,7	55,0	0,5
Транспортне обладнання	271,4	245,0	-9,7	73,7	70,0	-5,1
Меблі; інші промислові товари	122,1	116,8	-4,3	42,1	39,5	-6,2
Вторсировина, побутові та інші відходи	901,7	876,0	-2,9	72,1	68,6	-4,9
Пошта, посилки	269,7	287,7	6,7	62,7	65,7	4,7
Обладнання та матеріали, які використовуються для транспортування вантажів	292,6	289,9	-0,9	40,2	43,2	7,4
Товари, що переміщуються під час побутових та офісних переїздів	110,7	110,4	-0,3	9,9	10,3	3,4
Згруповані вантажі: суміш типів вантажів, які перевозяться разом	874,1	941,3	7,7	218,7	228,4	4,5
Неідентифіковані товари:	164,3	188,2	14,5	29,2	29,7	2,0
Інші товари	201,2	227,1	12,9	44,2	55,2	24,8

Джерело: складено автором за матеріалом [24]

У 2022 році, як і в попередні роки металева руда та інша продукція гірничодобувної промисловості була найбільшою товарною групою, перевезеною за тоннажем, на яку припадало 3338,2 млн тонн. Іншими важливими товарними групами були інші неметалеві мінеральні продукти - 1759,2 млн тонн, харчові продукти, напої та тютюн - 1598,8 млн тонн і продукція сільського господарства, лісового господарства та рибальства - 12770 млн тонн. Найбільш помітне зростання між 2021 та 2022 роками було зафіксовано у неідентифікованих товарів на 14,5%, інших товарів на 12,9% і згрупованих вантажів на 7,7%. Зниження спостерігалось за такими видами товарів, як: для транспортне обладнання на 9,7%, деревина та вироби з деревини та пробки на 9,1% та основні метали на 6,1% [24].

За об'ємом перевезених товарних груп харчові продукти, напої та тютюнові вироби продовжували домінувати в автомобільних вантажних перевезеннях у 2022 році, становлячи 317,3 млрд тонно-км, за ними йдуть згруповані вантажі – 228,4 млрд тонно-км і сільськогосподарська продукція – 202,8 млрд тонно-км. Помітне зростання у період з 2021 по 2022 роки було зафіксовано у інших товарах на 24,8 %, обладнанні та матеріалах, що використовуються для транспортування вантажів на 7,4 % і пошті, посилок на 4,7 %. Навпаки найбільше зниження було зафіксовано для категорій: меблі на 6,2 %, хімічні речовини, хімічні продукти і штучні волокна на 6,1 % та деревина та вироби з деревини та пробки на 5,3 % [24].

У таблиці 2.4 та рис. 2.7. представимо перевезення вантажів територією країн ЄС за видами операцій у 2022 рік.

Загальний обсяг перевезень тонно вантажів, що перевозяться в межах Німеччини (національний транспорт) або завантажуються/розвантажуються в Німеччині (міжнародний транспорт) становлять 23,5 %, а Франція та Іспанія разом складають 12,7 % та 11,3 %. На ці країни, разом із Польщею та Італією, припадало 65,5% загального тоннажу, що перевозиться в Європейському Союзі.

Таблиця 2.4

Перевезення вантажів територією країн ЄС за видами операцій у 2022 р.,

млн тонн

	Національні перевезення	Міжнародні перевезення (завантажені)	Міжнародні перевезення (розвантажені)
Німеччина	2955	209	219
Франція	1587	132	105
Іспанія	1492	56	69
Польща	1258	85	101
Італія	1016	62	63
Нідерланди	574	93	104
Чехія	422	44	48
Швеція	471	17	16

Таблиця 2.4

Австрія	363	50	43
Бельгія	222	89	99
Греція	286	7	5
Румунія	269	13	13
Фінляндія	241	3	3
Угорщина	167	32	30
Данія	171	15	13
Словаччина	120	24	26
Ірландія	156	2	3
Португалія	120	16	14
Болгарія	131	7	9
Словенія	66	13	15
Латвія	65	7	8
Хорватія	70	4	2
Литва	37	10	10
Люксембург	20	13	9
Кіпр	39	0	0
Естонія	23	4	3

Джерело: складено автором за матеріалом: [24]

Перевезення вантажів автомобільним транспортом на національній території: Німеччина, Франція, Іспанія, Польща та Італія зафіксували найвищий тоннаж серед країн-членів ЄС у 2022 році [24].

Щодо міжнародних перевезень (тобто товари, що в'їжджають і виїжджають з країни, включаючи перехресну торгівлю), за останні кілька років об'єм не змінився. Міжнародні перевезення вантажів, завантажених та розвантажених у Німеччині, залишаються найвищими за тоннажем, випереджаючи Францію. Нідерланди та Бельгія з їхніми великими портами Північного моря також зафіксували відносно високі тоннажі товарів, завантажених та розвантажених для міжнародних перевезень [24].

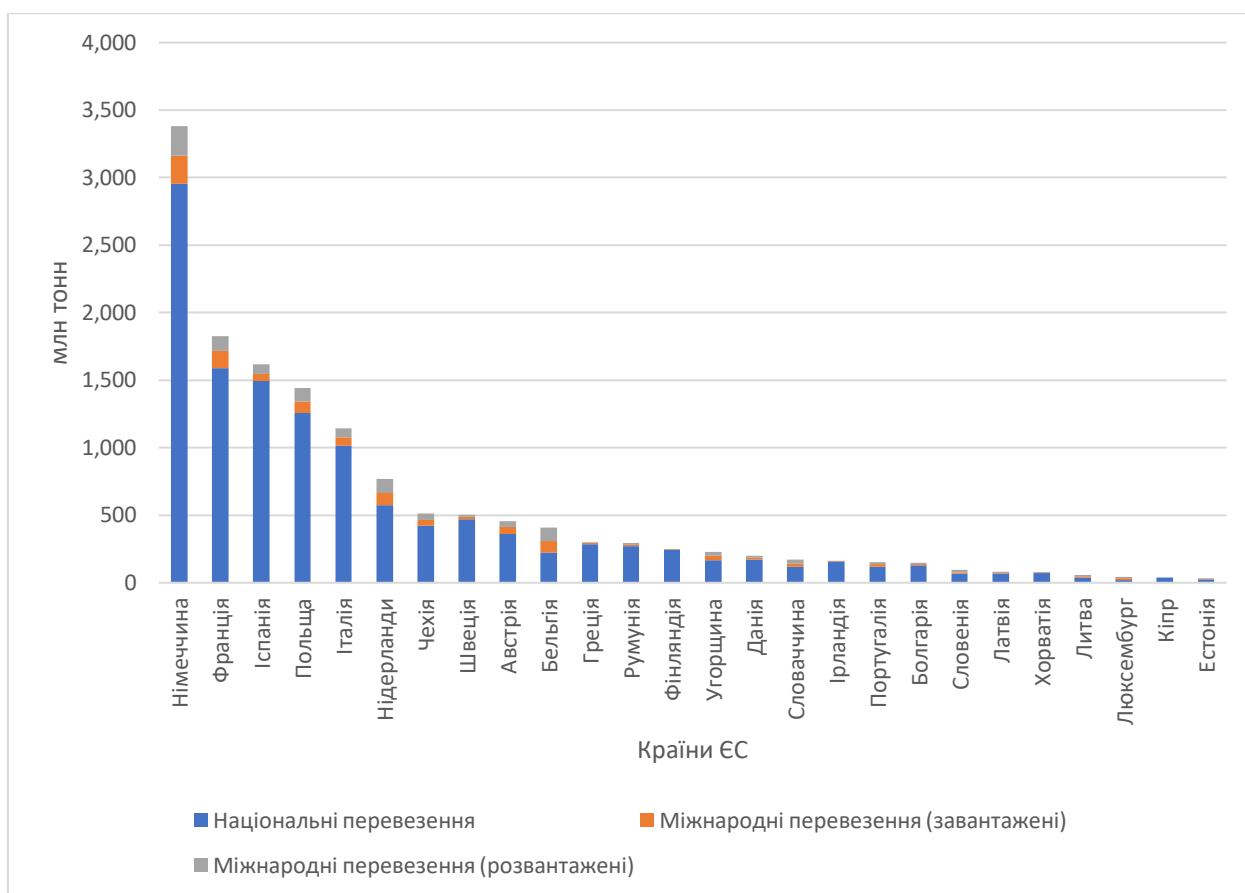

Рис. 2.7. Перевезення вантажів територією країн ЄС за видами операцій у 2022 р., млн тонн.

Джерело: складено автором за матеріалом: [24]

Протягом 2021 та 2022 років країни-лідери за перевезенням вантажів автомобільним транспортом залишились не змінними. П'ять країн домінують на ринку автомобільних вантажних перевезень, а саме це Польща, Німеччина, Іспанія, Франція та Італія. Разом на них припадає майже дві третини загального європейського трафіку. Ринок вантажних автомобільних перевезень країн ЄС постійно розвивається, перевезення вантажів користується великим попитом серед клієнтів логістичних компаній.

Виділяють декілька факторів, які впливають на функціонування сектору автомобільних вантажних перевезень країн ЄС, а саме:

- Стандартизована система безпеки дорожнього руху та якості автотранспортних засобів. Вона включає вимоги до технічного стану

автомобілів, обов'язковість проходження технічного огляду, а також дотримання норм щодо обслуговування та експлуатації;

- Регулювання габаритів та ваги вантажів, які перевозяться автомобільним транспортом. ЄС має певні обмеження щодо перевезення вантажів за вагою, це дуже важливо для забезпечення безпеки на дорогах та ефективного використання логістичної інфраструктури;

- Правила та вимоги для водіїв вантажних автомобілів. Водії вантажних автомобілів у ЄС підлягають високим вимогам щодо кваліфікації та водійських прав. Це включає обов'язковість проходження спеціальної підготовки та отримання відповідних ліцензій;

- Електронна система моніторингу та контролю вантажних автомобілів. У багатьох країнах ЄС впроваджена електронна система моніторингу та контролю вантажних автомобілів, яка дозволяє відстежувати рух транспортних засобів, використання часу водіїв, а також контролювати дотримання правил дорожнього руху;

- Міжнародні перевезення вантажів країнами ЄС здійснюються завдяки географічному розташуванню та розвиненій логістичній інфраструктурі. Вантажні автомобільні перевезення широко використовуються для міжнародних доставок в ЄС.

- Екологічна безпека на території країн ЄС. У ЄС встановлені вимоги щодо викидів та екологічної ефективності транспортних засобів, а також стимулюються ініціативи щодо використання більш екологічних видів палива та технологій.

Всі вимоги які встановлені законодавством ЄС передбачають обов'язкове виконання задля функціонування вантажних автомобільних перевезень в країнах ЄС та вимагають від учасників цього ринку відповідного дотримання нормативно-правових вимог та стандартів.

2.3. Перспективи розвитку ринку автомобільних вантажних перевезень країн ЄС

Автомобільним вантажним перевезенням у країнах ЄС належить важлива роль у структурі транспортних перевезень різними видами транспорту. У підрозділі 2.1 було представлено динаміку вантажних перевезень автомобільним транспортом і у 2022 р. показник склав 1920249 млн тонно-км.

Ринок автомобільних вантажних перевезень розвивається завдяки зростаючому попиту на транспортування товарів і послуг дорогами за допомогою вантажівок, мікроавтобусів і вантажних автомобілів. Основні тенденції включають зростання інтермодальних перевезень для підвищення ефективності та зростання транскордонної торгівлі через посилення глобалізації та сприятливі торгові угоди між сусідніми країнами [31].

Збільшення транскордонної торгівлі помітно стимулює розвиток ринку автомобільних вантажних перевезень. Транскордонна торгівля включає продаж і купівлю товарів і послуг через міжнародні сухопутні кордони. Крім того, це дозволяє підприємствам розширювати свій бізнес з точки зору географії та демографії. Крім того, це також допомагає країнам розвивати свою економіку, оскільки експорт та імпорт товарів призводить до збільшення податкових надходжень, що, у свою чергу, сприяє збільшенню ВВП країн [31].

Розвиток вантажних перевезень спонукав різні країни Європи до збільшення транскордонної торгівлі. ЄС є провідним експортером одягу в світі. Франція та Італія є основними експортерами косметики та засобів особистої гігієни та промислового обладнання [31].

За прогнозними даними розмір європейського ринку автомобільних вантажних перевезень оцінюється в 496,83 мільярда доларів США у 2024 році, і очікується, що до 2030 року він досягне 601,59 млрд дол. США [33, 34].

Автомобільні вантажні перевезення пропонують численні переваги, а саме: зокрема вони вважаються гнучкими та зручними для послуг доставки «від дверей до дверей» і пропонують швидку доставку товарів на короткі та середні відстані. Автомобільні вантажні перевезення здійснюються переважно у внутрішніх країнах, оскільки вони мають спільний кордон, через який транспортна діяльність може здійснюватися за значно нижчою ціною. Крім того, торгові угоди між сусідніми країнами та урядами також доповнюють зростання автомобільних вантажних перевезень у різних місцях [35].

Європейський ринок автомобільних вантажних перевезень сегментований за галуззю кінцевого використання, пунктом призначення та європейськими країнами. За галузями кінцевого використання ринок класифіковано на виробництво, продукти харчування та напої, роздрібну торгівлю, сільське господарство, металургію та видобуток, охорону здоров'я та інші. Залежно від місця призначення він поділяється на міжнародний або транскордонний і внутрішній [35].

Європейський ринок автомобільних вантажних перевезень обумовлений такими факторами, як: збільшення торговельної діяльності через глобалізацію, збільшення уваги виробників і роздрібних торговців до основних компетенцій і розвиток галузі електронної комерції. Однак ризик щодо доброї волі виробників і відсутність контролю виробників над логістичними послугами перешкоджають зростанню європейського ринку автомобільних вантажних перевезень. Стратегічне партнерство з кінцевими користувачами, різке зростання використання ІТ-рішень і програмного забезпечення, а також скорочення витрат і скорочення часу виконання за рахунок впровадження мультимодальної системи забезпечують вигідну можливість для зростання європейського ринку автомобільних вантажних перевезень [35].

Основними тенденціями розвитку ринку автомобільних вантажних перевезень країн ЄС є:

1. Зростання обсягів міжнародної торгівлі товарами та послугами. Співпраця у сфері міжнародної торгівлі серед країн кожного року посилювалась. Обсяги експорту та імпорту зростали до 2020 р. Пандемія COVID 19 негативно вплинула на зростання торгівлі та збільшення обсягів товарообігу у світі. Показники звісно зменшились у 2020 р. міжнародні вантажні перевезення не відзначались збільшення перевезення вантажів. У 2021 році у міжнародній торгівлі товарами та послугами спостерігався вражаючий рівень відновлення та зростання, і прогнози торгівлі продовжують цю тенденцію. У зв'язку зі зростанням міжнародної торгівлі, вантажні автомобільні перевезення в межах ЄС можуть збільшити свою важливість як частина логістичного ланцюжка та посилення економічного зв'язку між країнами [35].

Тенденція глобалізації ще більше підвищила попит на інтермодальні перевезення, інтегруючи різні види транспорту для оптимізації ефективності та рентабельності. Покупки в Інтернеті та індивідуальні замовлення викликають потребу в службах складування, виконання замовлень і доставки, які часто передані стороннім постачальникам логістичних послуг (3PL), які пропонують послуги контрактної логістики [31, 37].

Електронна комерція стала важливою рушійною силою зростання європейських автомобільних вантажних перевезень. Розвиток електронної комерції дав можливість споживачам замовляти та отримувати достатньо швидко замовлені товари, які доставляються автомобільними вантажними перевезеннями і це дає можливість отримати товари найскоріше [37].

2. Зростаюча цифрова трансформація автомобільних вантажних перевезень. Цифрова трансформація змінює ландшафт автомобільних вантажних перевезень у Європі, змінює принцип роботи ланцюжків поставок і покращує ефективність, прозорість і швидкість реагування транспортної

галузі. Крім того, ця трансформація передбачає інтеграцію цифрових технологій у всі аспекти транспортних операцій. Відбувається за допомогою впровадження цифрових технологій, таких як системи моніторингу, автоматизовані системи управління логістикою та маршрутизації, дозволить підвищити ефективність та безпеку вантажних автомобільних перевезень [34].

В основі цієї тенденції лежать такі технології, як штучний інтелект, Інтернет речі (IoT), аналітика даних і блокчейн. Штучний інтелект і аналітика даних дають змогу прогнозувати розуміння та приймати рішення в реальному часі шляхом аналізу величезних обсягів даних для оптимізації маршрутів, прогнозування попиту та покращення розподілу ресурсів. Інтернет речі з'єднує пристрої, транспортні засоби та обладнання, забезпечуючи відстеження в реальному часі, віддалений моніторинг і безперебійний зв'язок між усіма зацікавленими сторонами. Отже, такі фактори рухають ринком протягом прогнозованого періоду [34].

3. Зміни та впровадження нових правил Пакету мобільності ЄС. 3 лютого 2022 року впроваджується багато заходів, включених до Пакету мобільності ЄС, які стосуються міжнародних автомобільних вантажних перевезень. Основні моменти, що зазнали змін це:

- Реєстрація при перетині кордону, усі транспортні засоби з тахографом зобов'язані реєструвати перетин кордону з новою країною. Згідно з новими правилами, це потрібно вказати на зупинці перед перетином кордону або на першій зупинці одразу після [38, 39];

- Повернення до країни походження, законодавство передбачає, що транспортні засоби, які здійснюють міжнародні перевезення, зобов'язані повертатися до країни реєстрації не пізніше ніж кожні вісім тижнів. Так само перевізники повинні повертатися в країну проживання не пізніше ніж кожні чотири тижні відповідно до правила, яке діє з 2020 року [38, 39];

- Нові каботажні обмеження, новий пакет мобільності обмежує каботажні перевезення в одній країні до 3 каботажних перевезень протягом 7 днів із

резервом у 4 дні. Протягом цього часу ви не можете здійснювати транспортну діяльність у цій країні [38, 39];

- Ліцензія Співтовариства для легкових транспортних засобів. Передбачає наявність ліцензії Співтовариства на автомобільні перевезення легкових транспортних засобів масою від 2,5 до 3,5 тонн. Вимоги такі ж, як і для перевізників вантажних автомобілів: професійна компетентність, фінансовий стан і хороша репутація [38, 39].

4. Розвиток логістичної інфраструктури. Політика ЄС щодо транс'європейської транспортної мережі (політика TEN-T) є ключовим інструментом для розвитку узгодженої, ефективної, мультимодальної та високоякісної транспортної інфраструктури в ЄС. Мережа TEN-T включає залізниці, внутрішні водні шляхи, короткі морські судноплавні шляхи та дороги, що з'єднують міські вузли, морські та внутрішні порти, аеропорти та термінали. Сприяє ефективному транспортуванню людей і товарів, забезпечує доступ до робочих місць і послуг, а також сприяє торгівлі та економічному зростанню. Зміцнює економічну, соціальну та територіальну згуртованість ЄС і створює безперервні транспортні системи через кордони без фізичних прогалин, вузьких місць або відсутніх ланок. Також спрямована на зменшення впливу транспорту на навколишнє середовище та підвищення безпеки та стійкості мережі [40].

Програма TEN-T включає найважливіші з'єднання, що з'єднують великі міста та вузли, і має бути завершена до 2030 року. Вона має відповідати найвищим стандартам якості інфраструктури. Комплексна мережа, яка буде з'єднувати всі регіони ЄС з основною мережею має бути завершена до 2050 року [40].

Розвиток та покращення дорожньої інфраструктури країн ЄС здійснюється за допомогою інвестицій, грантів, європейських фондів тощо. Покращення дорожньої інфраструктури включає будівництво нових доріг та модернізацію існуючих, сприяє створенню кращих умов для вантажних

автомобільних перевезень.

5. Впровадження зелених технологій у вантажних автомобільних перевезеннях. Зростаюча увага до проблем екології країн ЄС та боротьбі зі зміною клімату веде країни ЄС до впровадження зелених технологій у вантажних автомобільних перевезеннях. Це спонукає країни впроваджувати електрифікацію автомобільного вантажного транспорту та використовувати альтернативні джерела енергії проти боротьби з викидами CO₂. Боротьба з викидами від використання палива сприяла розвитку саме зелених технологій. Однією з основних перешкод для електрифікації великовагового транспорту в ЄС є недостатня кількість зарядних станцій для електромобілів. На думку експертів Eurowag, поточна інфраструктура не відповідає потребам і очікуванням тих, хто хоче запровадити більшу кількість електромобілів у своїх автопарках [41].

Станом на 2022 рік у Європі було майже півмільйона загальнодоступних зарядних пристроїв для електромобілів, причому половина з них зосереджена в трьох країнах Західної Європи: Нідерландах (114000 точок), Німеччині (84000 точок) і Франції (81000 точок). З точки зору вимог до вантажних перевезень, більшість із цих пунктів не є достатньо ефективними та недостатня ємність зарядки призведе до значних затримок у зарядці електровантажівок [41].

Ринок вантажних перевезень автомобільним транспортом налічує такі проблеми, як затори на дорогах, коливання цін на пальне та прикордонний контроль, які створюють перешкоди для безперебійної роботи, підкреслюючи необхідність стратегічного партнерства та інноваційних служб доставки для швидкої доставки.

Серйозною проблемою у країнах ЄС є брак водіїв вантажівок. У транспортній галузі Європи бракує водіїв. Крім того, такі країни, як Великобританія, Іспанія, Норвегія та Німеччина, постраждали від нестачі водіїв на ринку. Однією з причин відсутності водіїв є згасання інтересу серед

громадян та відсутність жінок і молоді, які обирають водіння як професію. Крім того, очікується, що зростання середнього віку водіїв ще більше негативно вплине на зростання ринку. Таким чином, такі фактори негативно впливають на ринок автомобільних вантажних перевезень в Європі [31].

Розвиток ринку вантажного автомобільного транспорту країн ЄС у перспективі призведе до збільшення об'ємів перевезення вантажів на національному та міжнародному рівні. Країни ЄС перейдуть на повне використання нових вантажних автомобілей, автобусів тощо, що не будуть мати шкідливих викидів. Поступово будуть впроваджуватись нові технології які пов'язані з покращенням ефективності транспортної системи.

Висновки до другого розділу

1. Ринок автомобільних вантажних перевезень країн ЄС займає вагомую частку серед інших видів транспорту. Автомобільні вантажні перевезення знаходяться на другому місці після морських перевезень. Протягом багатьох років операції з вантажних перевезень автомобільним транспортом зростають про свідчать показники. У 2022 році загальний об'єм склав 1920,2 млрд тонно-км. Лідерами серед країн ЄС були Польща, Німеччина, Іспанія, Франція, Хорватія тощо. Серед перевезень вантажів автомобільним транспортом країнами ЄС на першому місці знаходяться національні перевезення, а на другому місці – міжнародні перевезення.

2. Вантажні перевезення автомобільним транспортом є важливою складовою логістичної системи країн Європейського Союзу і відіграють ключову роль у забезпеченні руху товарів та послуг як на внутрішніх, так і на міжнародних маршрутах. Головними суб'єктами здійснення вантажних перевезень автомобільним транспортом є логістичні компанії, які здійснюють свою діяльність у країнах ЄС. Основними товарними групами, що перевозяться саме вантажним автомобільним транспортом є продукція

сільського, мисливського, лісового господарства та рибальства, металева руда та інша продукція гірничої промисловості, згруповані вантажі тощо. Вантажні автомобільні перевезення становлять значну частину загальних обсягів вантажоперевезень в ЄС.

3. Основними перспективами розвитку ринку вантажних перевезень автомобільним транспортом країн ЄС визначається зростання обсягів міжнародної торгівлі товарами та послугами, цифрова трансформація, зміни та реалізація нових правил мобільності, розвиток логістичної інфраструктури, інвестиції у створення та модернізація автомобільних шляхів, впровадження зелених технологій.

ВИСНОВКИ

В ході проведеного дослідження прийшли до наступних висновків:

1. Розглянуто становлення та розвиток світового ринку послуг. Становлення ринку послуг є динамічним процесом, що відбувається відповідно до змін у попиті, пропозиції, технологіях та регулюванні, і він може варіюватися в залежності від конкретної галузі та регіону. Світовий ринок товарів та послуг включає в себе обмін товарами та послугами між країнами світу. Ринок послуг передбачає надання послуг різними суб'єктами господарства. Торгівля послуга отримала важливого розвитку протягом декількох десятиліть і відіграє ключову роль у глобальній економіці. Ринок послуг включає в себе ринок ліцензій та ноу-хау, ринок транспортних послуг, ринок інших послуг.

З розвитком світової економіки та зростанням міжнародної торгівлі важливим є формування міжнародного ринку послуг. Це може включати як міжнародних постачальників, так і споживачів послуг.

Ринок транспортних послуг є сегментом економіки, який охоплює послуги з перевезення вантажів та пасажирів. Цей ринок включає в себе різні види транспорту, такі як автомобільний, залізничний, авіаційний, морський та річковий, а також послуги, пов'язані з логістикою, складським управлінням та доставкою.

2. Досліджено поняття та класифікацію вантажних автомобільних перевезень. Сутність поняття вантажних автомобільних перевезень полягає в переміщенні товарів та іншого вантажу за допомогою автомобілів, які призначені для цього. Цей вид перевезень є одним з найбільш поширених у всьому світі та має значний вплив на економіку та логістику країн. Для багатьох країн світу вантажні перевезення автомобільним транспортом є головним видом транспортування вантажів. Сучасний розвиток міжнародної торгівлі сприяв необхідності розвинення логістичних послуг, а саме

налагодження процесу здійснення перевезення вантажів автомобільним транспортом.

Головною метою вантажних автомобільних перевезень є забезпечення ефективності та безпечного переміщення різних товарів «від дверей до дверей». Для перевезення вантажів використовують різні види транспортних засобів, а саме: вантажівки, фургони, вантажні візки тощо. Вантажні перевезення автомобільним транспортом поділяються за класифікацією за типом вантажу, за дистанцією та маршрутом, за характером перевезення та технічними характеристиками транспортного засобу, за галузевою ознакою тощо.

3. Охарактеризовано ринок вантажних автомобільних перевезень країн ЄС. Ринок автомобільних вантажних перевезень країн ЄС розвинений. Країни ЄС залученні до здійснення логістичних послуг, а саме перевезення вантажів автошляхами. Розвиненість та якість автомобільних шляхів ЄС сприяє постійному збільшенню перевезення вантажів автомобільним транспортом. За даними останніх трьох років відзначалась тенденція щодо збільшення перевезень вантажним автомобільним транспортом за видами експлуатації. Під впливом пандемії COVID 19 відбулися деякі зміни у загальному обсязі, а саме зменшення об'єму вантажних перевезень автомобільним транспортом. Після адаптації до існуючих обмежень загальний обсяг перевезень зростав і у 2022 році дорівнював 1920,2 млрд тонно-км. Серед видів транспортних операцій які здійснюються вантажним автомобільним транспортом більша частина обсягу припала саме на національні перевезення, наступні міжнародні і найменша на каботаж.

За 2022 рік головне місце серед країн ЄС по перевезенню вантажів автомобільним транспортом посіла Польща, Німеччина, Іспанія, Франція, Хорватія. За показниками найменший обсяг вантажних транспортних перевезень автомобільним транспортом здійснив Кіпр.

4. Проаналізовано особливості вантажних автомобільних перевезень країн ЄС. На здійснення вантажних автомобільних перевезень автомобільним транспортом особливий негативний вплив спричинила пандемія коронавірусу. Наслідком пандемії було закриття кордонів між країнами, що і спричинило зменшення обсягів торгівлі та вантажних перевезень. Автомобільний ринок вантажних перевезень спеціалізується на перевезенні готової продукції, продуктів харчування, напоїв, продукції сільського, мисливського, лісового господарства та рибальства, металеві руди, продукції гірничої промисловості, згуртованих вантажів, інших не металевих продуктів, продукція фармацевтичної галузі тощо.

Найбільше ринок автомобільних вантажних перевезень вантажів формується Німеччиною, Польщею, Іспанією, Францією та іншими країнами ЄС. Основними факторами, як впливають на розвиток ринку є: стандартизована система безпеки дорожнього руху та якості автотранспортних засобів, регулювання габаритів та ваги вантажів, правила та вимоги до водіїв вантажних автомобілів тощо.

5. Визначено перспективи ринку автомобільних вантажних перевезень країн ЄС. Найголовнішими перспективами розвитку ринку вантажних перевезень автомобільним транспортом країн ЄС визначено зростання обсягів міжнародної торгівлі товарами та послугами, що позитивно впливає на збільшення обсягу перевезень, зростаюча цифрова трансформація, зміни та реалізація нових правил мобільності, розвиток логістичної інфраструктури, інвестиції у створення та модернізацію автомобільних шляхів, впровадження зелених технологій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дернова І.А. Світовий ринок послуг: сучасний стан та тенденції розвитку. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2412/2332>
2. Міжнародні економічні відносини: підручник / За редакцією А. П. Голікова, О. А. Довгаль. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. 602 с.
3. Світовий ринок товарів та послуг : навч.-метод. посібник / Л.Л. Носач [та ін.]. Харків : «Видавництво «Форт», 2014. 295 с.
4. Сіденко С.В. Світовий ринок послуг в умовах глобальних трансформацій. URL: <https://dspace.nau.edu.ua/bitstream/NAU/37764/1/%d0%a1%d1%96%d0%b4%d0%b5%d0%bd%d0%ba%d0%be%20%d0%a1.%d0%92.pdf>
5. Світовий ринок товарів та послуг. URL: http://moodle.nati.org.ua/pluginfile.php/24888/mod_resource/content/1/%D0%9C%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B0%20%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%96%D0%BA%D0%B0.%20%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%B0%203.pdf
6. Задорожна С.М. Моніторинг світових ринків. URL: <https://ppt-online.org/338052>
7. Лекція 2. Світовий ринок товарів та послуг. URL: <https://learn.ztu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=104781>
8. Лукасевич-Крутник І. С. Поняття та ознаки транспортних послуг. URL: <file:///C:/Users/admin/Downloads/alexi,+20.pdf>
9. Брайковська А. Дослідження особливостей формування ринку транспортних послуг як середовища функціонування підприємств транспорту. Економіст. 2012. № 9. С. 50-54.
10. Рибак Г. І. Міжнародний ринок послуг: сучасний стан та структура. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/6_2020/73.pdf

11. Ткачук С.В. Міжнародні транспортні перевезення. URL: <https://dspace.nuft.edu.ua/server/api/core/bitstreams/d0f8deb1-0dcc-47a6-a23a-11346cbaff51/content>
12. Болквадзе Н.І., Мигаль О.Ф. Вантажні перевезення автомобільним транспортом в міжнародному бізнесі. URL: [file:///C:/Users/admin/Downloads/2030-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-1954-1-10-20230128%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/admin/Downloads/2030-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-1954-1-10-20230128%20(1).pdf)
13. Марченко В.М. Логістика. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/831e5c8a-1f83-4888-adf7-35d8a0183df6/content>
14. Кашканов В.А., Кашканов А.А., Варчук В.В. Організація автомобільних перевезень. URL : http://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/2022/Kashkanov_2017_139.pdf
15. Інтерфрахт. URL : <https://interfraht.ua/mizhnarodni-perevezennya/>
16. <https://dspace.nuft.edu.ua/server/api/core/bitstreams/d0f8deb1-0dcc-47a6-a23a-11346cbaff51/content>
17. Конвенція про договір міжнародного автомобільного перевезення вантажів. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_234#Text
18. Правове регулювання міжнародних перевезень. URL : <https://ula-online.com/conventions>
19. Товарно-транспортна накладна: порядок заповнення в деталях. URL : <https://interbuh.com.ua/ua/documents/onethematic/15254>
20. Класифікація вантажних перевезень. URL : <https://ptl-group.com.ua/content/klasyfikaciya-gruzovyh-avtomobilnyh-perevozok>
21. Кашканов В.А., Кашканов А.А., Варчук В.В. Організація автомобільних перевезень. URL : https://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/2022/Kashkanov_2017_139.pdf

22. Неруш Ю.М. Транспортна логістика. URL : https://stud.com.ua/22452/logistika/vidi_klasifikatsiya_harakteristika_vantazhnih_perevezen
23. Freight Transport in Europe. URL : <https://www.neste.be/en/neste-my-renewable-diesel-be/road-to-sustainable-transport/freight-transport-europe>
24. Road freight transport statistics. URL : https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Road_freight_transport_statistics#The_total_EU_road_freight_transport_performance_in_2022_remained_at_the_2021_levels
25. Eurostat. URL : https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/road_go_tq_tott/default/table?lang=en
26. Freight transport statistics - modal split. URL : https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Freight_transport_statistics_-_modal_split
27. European road transport figures for 2022. URL : <https://market-insights.upply.com/en/european-road-transport-figures-for-2022>
28. Road freight transport by journey characteristics URL : https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Road_freight_transport_by_journey_characteristics#Road_freight_transport_performance_by_type_of_operation_.28in_tonne-kilometres.29
29. Dhl group. URL : <https://group.dhl.com/en.html>
30. Dachser. URL : <https://www.dachser.com/en/company-10>
31. Europe Road Freight Transportation Market by Vehicle Type and Product - Forecast and Analysis 2024-2028. URL : <https://www.technavio.com/report/road-freight-transportation-market-in-europe-industry-analysis>
32. Leading logistics companies in Europe in 2020, by revenue. URL: <https://www.statista.com/statistics/640120/top-25-logistics-companies-europe/>
33. DSV. URL: <https://www.dsv.com/en-ae/about-dsv>

34. Europe Road Freight Transport Market size & share analysis - growth trends & forecasts up to 2030. URL: <https://www.mordorintelligence.com/industry-reports/europe-road-freight-transport-market>
35. Allied Market Research. URL: <https://www.alliedmarketresearch.com/europe-road-freight-transportation-market-A10861>
36. Eurosender. URL: <https://www.eurosender.com/en/resources/freight-transport-statistics>
37. European road freight transport market forecasts: 2021 and 2026. URL: <https://www.metaforespress.gr/wp-content/uploads/2022/06/European-Road-Freight-Market-Size-Forecasts-2021-2026.pdf>
38. Girteka. URL: <https://www.girteka.eu/growth-of-e-commerce-is-road-freight-transport-essential/>
39. Key points of the Mobility Package for road freight transports. URL: <https://www.htg-express.com/key-points-of-the-mobility-package-for-road-freight-transports/?lang=en>
40. Trans-European Transport Network (TEN-T). URL: https://transport.ec.europa.eu/transport-themes/infrastructure-and-investment/trans-european-transport-network-ten-t_en
41. Are EU countries prepared for the electrification of road transport? URL: <https://trans.info/en/mercedes-benz-presents-new-actros-l-with-completely-redesigned-cab-383366>
42. Кваліфікаційна робота бакалавра : методичні рекомендації до виконання для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності «Міжнародні економічні відносини», освітньо-професійної програми «Міжнародна логістика і митна справа» / уклад. Л. І. Григорова-Беренда, С. А. Касьян, О. В. Ханова. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2021. 40 с.